

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 54 L

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer mv.)

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 20. november 2009,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i:

- lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven)
- lov 26. oktober 2007 nr. 97 om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover
- lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)

I proposisjonen foreslås det følgende endringer i folketrygdloven som er knyttet til budsjettforslaget for 2010:

- Alderspensjon til pensjonister mellom 69 og 70 år skal ikke lenger inntektsprøves (punkt 2).
- Heving av minsteytelsene til mottakere av arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad (punkt 3).

I tillegg foreslås enkelte andre materielle endringer og lovtekniske presiseringer. Dette gjelder:

- Innføring av en begrenset sykepengerett til alderspensjonister mellom 69 og 70 år (punkt 4).
- Forhøyet feriepengesats av sykepenger for arbeidstakere som fyller 59 år etter 1. september i opptjeningsåret (punkt 5).

- Presisering av forholdet til vitneplikten mv. i tvisteloven ved Arbeids- og velferdsetaten innhenting av opplysninger ved mistanke om trygdemisbruk (punkt 6).
- Ikraftsetting av kapittel 5A i sosialtjenesteloven for enkelte kommuner (punkt 7).
- Presisering av folketrygdloven § 9-6 (punkt 8).
- Oppretting i folketrygdloven § 21-12 (punkt 9).

2 Oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer

2.1 Innledning

Departementet foreslår å oppheve reglene for inntektsprøving av alderspensjon til personer som er mellom 69 og 70 år. Hensikten er å stimulere eldre til å stå lenger i arbeid.

2.2 Bakgrunn

Da pensjonsalderen ble senket fra 70 til 67 år fra 1. januar 1973, ble det samtidig innført regler om inntektsprøving av pensjon mellom 67 og 70 år. Disse reglene er siden endret flere ganger. Fram til 1. januar 1997 ble pensjonen avkortet med 50 prosent av pensjonsgivende inntekt over grunnbeløpet (G), og summen av pensjon og arbeidsinntekt

kunne ikke utgjøre mer enn tidligere inntekt. Fra 1. januar 1997 ble reduksjonssatsen endret til 40 prosent, og begrensningsregelen i forhold til tidligere inntekt ble opphevet. Endringene bygget på Velferdsmeldingen (St. meld. nr. 35 (1994-95)) og stortingsbehandlingen av denne (Innst. S. nr. 180 (1995-96)).

Fra 1. januar 2008 ble reglene for inntektsprøving avviklet for 67 åringer, se Ot.prp. nr. 12 (2007-2008) og Innst. O. nr. 20 (2007-2008), og fra 1. januar 2009 ble inntektsprøvingen for 68-åringer avviklet, jf. Ot.prp. nr. 8 (2008-2009) og Innst. O. nr. 21 (2008-2009).

Mellom fylte 69 og 70 år skal alderspensjonen avkortes mot pensjonsgivende inntekt etter reglene i folketrygdloven § 19-6. Alderspensjon ytes uavkortet dersom pensjonisten i tillegg til pensjonen har en årlig pensjonsgivende inntekt mindre enn to G, det vil si 145 762 kroner pr. 1. mai 2009. Er inntekten høyere skal pensjonen reduseres med 40 prosent av den overskytende inntekten.

Det opptjenes pensjonspoeng på vanlig måte av den inntekten pensjonisten har i de årene han eller hun fyller 67, 68 eller 69 år. Disse pensjonspoengene inngår i beregningsgrunnlaget for alderspensjonen fra fylte 70 år. Fra og med det kalenderåret vedkommende fyller 70 år, fastsettes det ikke pensjonsgivende inntekt og pensjonspoeng.

2.3 Departementets vurdering og forslag

Eldre arbeidstakere utgjør en betydelig ressurs i arbeidslivet. Det har lenge vært et sentralt mål å øke avgangsalderen fra arbeidslivet, noe som blant annet gjenspeiles i Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv. Ny alderspensjon i folketrygden blir innført fra 1. januar 2011. Det vil da blant annet bli adgang til å ta ut fleksibel alderspensjon fra fylte 62 år, og den nye alderspensjonen er nøytralt utformet slik at den enkelte fritt kan kombinere uttak av alderspensjon og arbeid uten at pensjonen blir redusert. En slik fleksibilitet vil legge godt til rette for økt deltakelse fra eldre i arbeidslivet.

Etterspørsel etter arbeidskraft varierer med konjunktorene. Selv om denne etterspørselen for tiden er noe mindre, antas det at det på lang sikt vil bli økt behov for arbeidskraft som følge av aldringen i befolkningen.

Departementet ser det som ønskelig å legge bedre til rette for større fleksibilitet også i dagens pensjonssystem, slik at den enkelte i større utstrekning kan kombinere pensjon og inntekt.

Inntektsprøving av alderspensjon ble derfor avviklet for 67-åringer fra 1. januar 2008, og fra 1. januar 2009 ble inntektsprøvingen avviklet for 68-åringer. Erfaringen viser at andelen som kombinerer arbeid og pensjon har økt som følge av at 67-åringer fikk muligheten til å fritt kombinere arbeid og pensjon fra 1. januar 2008.

Departementet ønsker å legge ytterligere til rette for å beholde eldre i arbeidslivet, og som kan tenke seg å fortsette i arbeid. Departementet foreslår derfor å avvikle inntektsprøvingen også for 69-åringer. Dette vil gjøre det lønnsomt å fortsette i arbeid, og dermed stimulere eldre til å forlenge yrkeskarrieren ytterligere.

Departementet viser til forslaget om endring av folketrygdloven §§ 19-4 og 19-6.

2.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2010. Inntekt opptjent etter dette tidspunktet skal ikke medføre reduksjon i pensjonen til personer mellom 69 og 70 år.

Merutgiftene for folketrygden anslås til 175 millioner kroner på årsbasis. Dette anslaget er basert på at de 69-åringene som i dag får redusert pensjonen helt eller delvis på grunn av inntektsprøvingen, kan ta ut en gjennomsnittlig full pensjon ved siden av arbeidsinntekten. I anslaget er det også lagt til grunn at de 69-åringene som i dag ikke har søkt om pensjon vil søke om pensjon når inntektsprøvingen oppheves.

De økte utgiftene til pensjon er brutto merutgifter for folketrygden. Pensjon er i likhet med arbeidsinntekt skattbar inntekt. Endringen vil gi økte skatteinntekter, slik at nettoutgiftene anslås til om lag 120 millioner kroner.

Opphevingen av inntektsprøvingen innebærer at 69-åringene som i dag får pensjonen avkortet, vil få utbetalt full pensjon ved siden av arbeidsinntekten. De som har innrettet seg etter fribeløpet på to G vil kunne øke arbeidsinnsatsen uten at pensjonen blir avkortet. Departementet legger til grunn at endringen samlet sett vil ha en positiv effekt på arbeidstilbudet.

Forslaget vil innebære en administrativ forenkling, da vurdering og saksbehandling knyttet til inntektsprøvingen ikke lenger er nødvendig. Det antas at det vil kunne bli behov for noe ekstra informasjon mv. knyttet til selve implementeringen av forslaget.

3 Heving av minsteytelse til mottakere av arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad

3.1 Bakgrunn. Gjeldende rett

Minsteytelsene til mottakere av rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad og nivået på overgangsstønaden til enslig mor eller far ble med virkning fra 1. mai 2008 økt fra 1,8 til 1,97 G. Det går fram av Ot.prp. nr. 77 (2007-2008) Om lov om endringer i folketrygdloven og lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg, at Regjeringen har som siktemål at overgangsstønaden og minsteytelsene for rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad skal heves til to G.

Stortinget vedtok i desember 2008 Regjeringens forslag i Ot. prp. nr. 4 (2008-2009) Om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner) om å erstatte rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad med en ny midlertidig folketrygdlytelse kalt arbeidsavklaringspenger. Det er lagt opp til at det nye regelverket trer i kraft 1. mars 2010. Ettersom det i statsbudsjettet for 2010 er foreslått at en ytterligere heving av minsteytelsene skal tre i kraft 1. mai 2010, foreslås det i denne proposisjonen at endringene gjøres i nytt kapittel 11 i folketrygdloven.

Arbeidsavklaringspenger ytes med 66 prosent av beregningsgrunnlaget, som fastsettes ut fra vedkommendes pensjonsgivende inntekt i året før arbeidsevnen ble nedsatt med minst halvparten eller ut fra gjennomsnittet av den pensjonsgivende inntekten i de tre siste årene før samme tidspunkt dersom dette gir et høyere grunnlag. Minste årlige ytelse skal likevel være 1,97 G, jf. nytt kapittel 11 i folketrygdloven § 11-16 andre ledd. For medlem som får arbeidsevnen nedsatt før fylte 26 år pga. en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert, er minsteytelsen 2,44 G, jf. nytt kapittel 11 i folketrygdloven ved endringslov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven § 11-16 tredje ledd. Overgangsstønad til enslig mor eller far er 1,97 G, jf. folketrygdloven § 15-7.

3.2 Departementets vurdering og forslag

En ytterligere heving av minsteytelsen på arbeidsavklaringspenger og nivået på overgangsstønaden til enslige forsørgere vil være et nytt viktig bidrag i Regjeringens fattigdomsbekjempelse. I forbindelse

med trygdeoppkjøret for 2008 ble det foreslått en opptrappingsplan over tre år med sikte på å øke minstepensjonen for enslige til to G. I Prop. nr. 1 S (2009-2010) er det lagt opp til at den siste delen av opptrappingsplanen skal gjennomføres fra 1. mai 2010. Videre er kvalifiseringsstønaden og introduksjonsstønaden for nyankomne innvandrere to G. Departementet ser det som vesentlig at minsteytelsen på arbeidsavklaringspenger og overgangsstønaden til enslige forsørgere er på samme nivå.

Det vises til forslag til endringer i lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven § 11-16 andre ledd og i folketrygdloven § 15-7 andre ledd.

3.3 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringene trer i kraft fra 1. mai 2010.

Kostnadene ved å øke minsteytelsen på arbeidsavklaringspenger vil beløpe seg til 67 mill. kroner i 2010. Kostnaden ved forslaget om å øke overgangsstønaden vil beløpe seg til 32 mill. kroner i 2010. Det vises for øvrig til Prop. 1 S. (2009-2010).

4 Innføring av en begrenset sykepengerett til 69-årige alderspensjonister

4.1 Innledning

En avvikling av inntektsprøving av alderspensjon til 69-åringer fra 1. januar 2010 i tråd med forslag under punkt 2 i denne proposisjonen, vil medføre at disse alderspensjonistene samtidig mister rett til sykepenger. Departementet foreslår derfor en endring i folketrygdloven som sikrer at det videreføres en begrenset sykepengerett til 69-årige alderspensjonister i tråd med det som er tidligere er vedtatt for 67- og 68-åringer, jf. henholdsvis Ot.prp. nr. 12 (2007-2008), jf. Innst. O. nr. 20 (2007-2008) og Ot.prp. nr. 8 (2008-2009), jf. Innst. O. nr. 21 (2008-2009).

4.2 Bakgrunn. Gjeldende rett

Tap av pensjonsgivende inntekt på grunn av arbeidsuførhet gir rett til sykepenger, jf. folketrygdloven § 8-3. Dette innebærer at det kan utbetales sykepenger til og med det kalenderåret ved-

kommande fyller 69 år. Sykepenger til personer som har tatt ut alderspensjon er regulert i folketrygdloven § 8-51. Det ytes i utgangspunktet ikke sykepenger til personer som mottar hel alderspensjon ved siden av arbeidsinntekt. Fra 1. januar 2009 har imidlertid pensjonister mellom 67 og 69 år som mottar hel alderspensjon rett til sykepenger (av hele inntekten, begrenset til seks G) i inntil 60 dager, dersom inntektsgrunnlaget er mer enn to G. Personer som er 69 år som mottar gradert alderspensjon på grunn av arbeidsinntekt, har rett til sykepenger i 90 dager. Det opptjenes ny sykepengerrett når vedkommende har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter at vedkommende sist fikk sykepenger fra trygden, jf. folketrygdloven § 8-12 fjerde ledd.

I punkt 2 foran foreslår departementet å avvike inntektsprøvingen av 69-åringer. Disse vil da miste sykepengeretten fordi det etter gjeldende regler ikke gis sykepenger til personer med hel alderspensjon.

4.3 Departementets vurdering og forslag

Hensikten med en oppmykning av avkortingsreglene for alderspensjonister er å stimulere til økt arbeidsinnsats blant eldre. Muligheten til å kombinere hel pensjon og arbeid er en gunstig ordning, men kan slå negativt ut i perioder med sykdom. En del 69-åringer som har valgt å kombinere full alderspensjon med en inntekt over to G kan, dersom de blir syke, komme gunstigere ut hvis de hadde fått beregnet alderspensjonen etter tidligere regler og fått sykepenger i 90 dager. Departementet foreslår derfor at det innføres samme sykepengerrett til 69-åringer som den som gjelder for 67- og 68 åringer med full alderspensjon. Dette innebærer at det innføres en rett til sykepenger (av hele inntekten, begrenset til seks G) i inntil 60 dager til 69-åringer med full alderspensjon, dersom inntektsgrunnlaget er mer enn to G. Det opptjenes ny sykepengerrett når vedkommende har vært helt arbeidsfør i 26 uker etter vedkommende sist fikk sykepenger fra trygden.

Departementet viser til forslag om endring i folketrygdloven § 8-12 fjerde ledd og § 8-51.

4.4 Ikraftttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2010.

Forslaget vil isolert sett innebære en viss innsparing som følge av at 69-åringer i dag har syke-

pengerett i 90 dager, men effekten antas å være begrenset. Forslaget vil ikke ha administrative konsekvenser av betydning.

5 Forhøyet feriepengesats av sykepenger

5.1 Innledning

Det ble foretatt enkelte endringer i ferieloven som trådte i kraft 1. januar 2009. En av endringene innebærer at også de arbeidstakerne som fyller 60 år etter 1. september i ferieåret har rett til ekstraferie. Denne endringen har imidlertid ført til at reglene i henholdsvis ferieloven og folketrygdloven, om beregning av feriepenger for den gruppen som nå har fått rett til ekstraferie, har blitt forskjellige. Dette har ikke vært tilsiktet. Det foreslås derfor å endre folketrygdloven slik at det blir samsvar mellom retten til ferie etter ferieloven og retten til forhøyet feriepengesats av sykepenger for denne gruppen arbeidstakere.

5.2 Gjeldende rett

Etter ferieloven § 5 andre ledd skal alle arbeidstakere som fyller 60 år i løpet av ferieåret gis ekstraferie på seks virkedager. Når det gjelder beregningen av feriepenger, følger det av ferieloven § 10 tredje ledd at prosentsatsen skal være 12,5 prosent av feriepengegrunnlaget.

Beregningen av feriepenger av sykepenger reguleres av folketrygdloven. Det følger av folketrygdloven § 8-33 tredje ledd at ved beregning av feriepenger for arbeidstakere som har fylt 59 år før 1. september i opptjeningsåret, skal prosentsatsen være 12,5 prosent.

5.3 Departementets vurderinger og forslag

Som følge av endringen i ferieloven, har alle arbeidstakere som fyller 60 år i løpet av ferieåret rett til ekstra feriefritid på seks virkedager. Tidligere tilkom denne ekstraferien kun de arbeidstakerne som fylte 60 år før 1. september i ferieåret. Arbeidstakere som har rett til slik ekstra ferie har også rett til forhøyet feriepengesats, på 12,5 prosent, som skal kompensere for lønnsbortfallet.

Etter folketrygdloven § 8-33 er det arbeidstakere som fyller 59 år før 1. september i opptjeningsåret, og således 60 år før 1. september i ferieåret, som har rett til en forhøyet feriepengesats av sykepengene. Dette innebærer at feriepengene

ikke gir økonomisk kompensasjon for lønnsbortfallet som arbeidstakere som fyller 60 år etter 1. september har ved utviklingen av ferien. Før endringen i ferieloven, innebar både folketrygdlovens og ferielovens regler om beregning av feriepengar at det var samsvar mellom retten til ferie og den forhøye feriepengesatsen. Folketrygdlovens bestemmelse om beregning av feriepengar er ikke lenger i overensstemmelse med ferielovens regler om ekstra ferie. En slik endring i rettstilstanden har imidlertid ikke vært tilsiktet. Departementet foreslår derfor at det foretas en endring i bestemmelsen i folketrygdloven § 8-33 tredje ledd slik at alle arbeidstakere som fyller 59 år i opptjeningsåret har rett til en feriepengesats på 12,5 prosent av de sykepengene som gir rett til feriepengar.

Det vises til forslag til endring i folketrygdloven § 8-33 tredje ledd.

5.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at lovendringen trer i kraft fra 1. januar 2010.

Den foreslåtte endringen innebærer at om lag 1/3 flere 60-åringer vil få utbetalt ekstra feriepengar av sykepengar. Dette antas å ville medføre en årlig økning i folketrygdens utgifter på omlag 0,3 millioner kroner. Forslaget antas ikke å få særlige administrative konsekvensar.

6 Arbeids- og velferdsetatens innhenting av opplysningar - forholdet til vitneplikten mv i tvisteloven

Folketrygdloven §§ 21-4 og 21-4 a første ledd gir hovedreglene om innhenting av opplysningar i forbindelse med behandlingen av en trygdesak, inkludert kontroll. Etter forslag i Ot.prp. nr. 76 (2007-2008) Om lov om endringar i folketrygdlova og i enkelte andre lover (tilbakekrevjing etter feilutbetalingar, tiltak mot trygdemisbruk, renter og erstatning i trygdesaker) er det i den nye § 21-4 c i folketrygdloven gitt regler om framgangsmåten mv. ved innhenting av opplysningar. Blant annet er det i § 21-4 c femte ledd er det tatt inn en bestemmelse om at reglene i tvisteloven om «begrensningar i plikten til å avgi forklaring mv.» gjelder tilsvarende ved anvendelsen av bestemmelsene i § 21-4 og § 21-4 a første ledd. Sistnevnte bestemmelse

åpner adgang til på visse vilkår å kreve opplysningar fra enhver som kan bidra til sakens opplysning.

Næringslivets Hovedorganisasjon mente i brev 15. oktober 2007 at familiemedlemmer mv. ikke burde ha plikt til å gi opplysningar utover den generelle vitneplikten. I proposisjonen sluttet departementet seg til dette. Tvisteloven kapittel 22 inneholder en rekke regler om bevisforbud og bevisfritak, og henvisningen i folketrygdloven § 21-4 c blir derfor noe upresis. Departementet foreslår derfor at begrensningene i plikten til å gi opplysningar i tråd med intensjonene skal gjelde tvisteloven § 22-8 om bevisfritak for nærstående for opplysningar meddelt av parten og samme lov § 22-9 om bevisfritak for belastende personopplysningar, dvs. bevis som vil utsette parten eller vitnet eller nærmere angitte nærstående for straff eller vesentlig tap av sosialt omdømme. Det vises til lovforslaget.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks.

7 Ikraftsetting av kapittel 5A i sosialtjenesteloven for kommuner som ikke har etablert felles lokalt kontor (NAV-kontor)

7.1 Innledning

Arbeids- og inkluderingsdepartementet fremmet i Ot.prp. nr.103 (2008-2009) forslag til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. Forslaget ble ikke behandlet i foregående stortingsperiode, og er lagt frem på nytt i Prop.13 L (2009-2010) Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen. De fleste bestemmelsene i forslaget er en videreføring av bestemmelser i gjeldende sosialtjenestelov knyttet til tjenester som skal inngå i den felles arbeids- og velferdsforvaltningen.

Både gjeldende sosialtjenestelov og forslaget har en bestemmelse om trinnvis innføring av kommunens plikt til å tilby kvalifiseringsprogram, knyttet til tidspunkt for opprettelse av felles lokalt kontor (NAV-kontor) i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 13 og 14.

Departementet foreslår at kvalifiseringsprogrammet skal tilbys i alle kommuner fra 1. januar 2010, også i kommuner hvor NAV-kontor ikke er etablert på nevnte tidspunkt.

7.2 Bakgrunn. Gjeldende rett

Siden november 2007 har kvalifiseringsprogrammet blitt innført i kommunene etter hvert som det er inngått avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og kommunen i henhold til arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 13 og 14, og felles lokalt kontor er etablert. Dette er hjemlet i lov 26. oktober 2007 nr. 97 om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover. Loven ble satt i kraft fra 1. november 2007 ved kongelig resolusjon 26. oktober 2007. Den trinnvise innføringen ble besluttet på et tidspunkt da man la til grunn at alle kommuner ville ha NAV-kontor innen utgangen av 2009. På nåværende tidspunkt ser det ut til å være 11 kommuner der NAV-kontor først vil bli etablert etter 1. januar 2010.

7.3 Departementets vurdering og forslag

Arbeids- og inkluderingsdepartementet vil at kvalifiseringsprogram skal tilbys i alle kommuner fra 1. januar 2010, også i kommuner uten NAV-kontor.

For å oppnå dette er det nødvendig med en egen bestemmelse om ikrafttredelse av sosialtjenesteloven kapittel 5A fra årsskiftet, for kommuner hvor det ikke er etablert NAV-kontor.

Det vises til forslag til nytt andre ledd under punkt VI i lov 26. oktober 2007 om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover.

7.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at endringen trer i kraft 1. januar 2010.

De økonomiske og administrative konsekvensene av lovendringen er ubetydelige. Disse kommunene vil, som kommuner med NAV-kontor, få dekket sine merutgifter knyttet til kvalifiseringsprogrammet. Dette er hensyntatt i forslaget til statsbudsjett for 2010.

8 Presisering i folketrygdloven § 9-6 femte ledd

Folketrygdloven § 9-6 femte ledd gir adgang til å fordele mellom foreldrene de stønadsdager som tilfaller den av foreldrene som er alene om omsorgen. Som en opplysning angir bestemmelsen i en parentes antallet stønadsdager til å være 20, 30 eller 40. De to første tallene refererer seg til de tilfellene hvor en forelder er alene om omsorgen for henholdsvis ett barn eller flere enn to barn, jf. folketrygdloven § 9-6 første ledd, mens det siste tallet

er ment å referere seg til tilfeller med utvidet rett til omsorgspenger fordi man har barn som er kronisk syke eller funksjonshemmete, jf. samme paragrafs andre ledd. Foreldre med flere kronisk syke eller funksjonshemmete barn hadde tidligere rett til maksimum til sammen 40 dager med omsorgspenger, uavhengig av hvor mange funksjonshemmete barn de hadde.

Fra 1. juli 2005 ble imidlertid retten til omsorgspenger utvidet slik at man fikk rett til 10 dager ekstra for hvert funksjonshemmet barn, og det doblets dersom man var alene om omsorgen, jf. folketrygdloven § 9-6 andre ledd og Ot.prp. nr. 94 (2004-2005). Det betyr at den som er alene om omsorgen for flere kronisk syke eller funksjonshemmete barn nå kan ha rett til flere enn 40 dager med omsorgspenger. Folketrygdloven § 9-6 femte ledd ble ikke endret samtidig med andre ledd. Det foreslås derfor at bestemmelsens angivelse av antall dager fjernes ettersom denne ikke lenger er dekkende. Antall dager med rett til omsorgspenger for den som har aleneomsorg for barn vil fortsatt framgå av folketrygdloven § 9-6 første og andre ledd. Det vises til lovforslaget.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft straks. Endringene har ingen administrative eller økonomiske konsekvenser.

9 Oppretting i folketrygdloven § 21-12

Ved fremleggelsen av Ot.prp. nr. 82 (2007-2008) Om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv. ble femte og sjette ledd i folketrygdloven § 21-12 ikke gjengitt i lovforslaget da bestemmelsens øvrige ledd ble foreslått endret som følge av overføringen av ansvaret for folketrygdloven kapittel 5 fra Arbeids- og velferdsetaten til Helsedirektoratet. Femte og sjette ledd ble som følge av dette opphevet ved lov 19. desember 2008 nr. 109 i samsvar med lovforslaget i proposisjonen, jf. Innst. O. nr. 13 (2008-2009).

Femte ledd bestemte at fristen for klage og anke er seks uker. Sjette ledd bestemte at et vedtak etter folketrygdloven ikke kan bringes inn for de alminnelige domstolene før mulighetene til klage og anke er nyttet fullt ut. Regelen om at et vedtak ikke kan bringes inn for de alminnelige domstolene før mulighetene til å klage er nyttet fullt ut følger også av lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten § 1 nr. 3 og § 12. Kravet om at klagemulighetene skal være uttømt før saken bringes inn for domstolene, har således vært opprettholdt i

perioden hvor folketrygdloven § 21-12 sjette ledd var opphevet.

Departementet foreslår at de nevnte bestemmelsene gjeninnføres med samme ordlyd som tidligere. Det vises til lovforslaget.

Det foreslås at endringen trer i kraft straks.

10 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

10.1 Merknader til endringene i folketrygdloven

Til § 8-12 fjerde ledd

Gjeldende første punktum er endret slik at bestemmelsen om antall sykepengedager for mottakere av gradert pensjon er tatt ut. Samtidig gis sykepenget rett i 60 dager til medlem mellom 67 og 70 år som mottar hel alderspensjon. Henvisningen i andre punktum til andre ledd innebærer at alderspensjonister med hel pensjon og rett til sykepenget, er omfattet av bestemmelsene om ny sykepenget rett etter 26 ukers yrkesaktivitet.

Det vises til punkt 4.

Til 8-33

Endringen innebærer at det fortsatt vil være samsvar mellom retten til ferie etter ferieloven og retten til forhøyet feriepengesats av sykepenget for denne gruppen arbeidstakere.

Det vises til punkt 5.

Til § 8-51

I første ledd endres *andre punktum* slik at det gis rett til sykepenget til personer mellom 67 og 70 år som mottar hel alderspensjon, dersom inntektsgrunnlaget er mer enn to G.

Nåværende andre ledd om sykepenget til alderspensjonister med gradert alderspensjon, sløyfes.

Nåværende tredje ledd videreføres som *andre ledd*.

Nåværende fjerde ledd som regulerer antall sykepengedager blir nytt *tredje ledd*. Bestemmelsen om antall sykepengedager til mottakere av gradert alderspensjon er tatt ut.

Det vises til punkt 4.

Til § 9-6 femte ledd

Angivelsen av antall dager (20, 30 eller 40) er på bakgrunn av en tidligere lovendring i andre ledd

ikke lenger riktig, ettersom foreldre med aleneomsorg for flere funksjonshemmete barn kan ha rett til mer enn 40 dager med omsorgspenget. Angivelsen av antall dager, som er oppstilt kun av opplysningshensyn, er derfor ikke lenger dekkende og foreslås fjernet ettersom det ikke lenger vil være noen formell øvre grense. Antall dager med rett til omsorgspenget vil fortsatt framgå av folketrygdloven § 9-6 første og andre ledd.

Det vises til punkt 8.

Til § 15-7

Årlig overgangsstonad heves til to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Det vises til punkt 3.

Til § 19-4 andre og tredje ledd

Bestemmelsene som gjelder avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt før fylte 70 år, oppheves, hvilket innebærer at pensjonen ikke lenger skal avkortes mot arbeidsinntekt.

Det vises til punkt 2.

Til § 19-6

Bestemmelsen gjelder avkorting av alderspensjon mot arbeidsinntekt før fylte 70 år. Opphevelsen av *andre, tredje og fjerde ledd* innebærer at pensjonen ikke lenger skal avkortes mot arbeidsinntekt.

Det vises til punkt 2.

Til § 21-4 c femte ledd

Gjeldende bestemmelse henviser til reglene i tvisteloven om «begrensninger i plikten til å avgi forklaring mv.» ved anvendelsen av reglene om innhenting av opplysninger etter i § 21-4 og § 21-4 a. Henvisningen er i samsvar med intensjonene presisert til å gjelde tvisteloven §§ 22-8 og 22-9. Øvrige bestemmelser om bevisforbud/bevisfritak kommer således ikke til anvendelse.

Det vises til punkt 6.

Til § 21-12 femte og sjette ledd

Bestemmelsene foreslås inntatt på nytt etter at de ble opphevet ved en feil ved lov 19. desember 2008 nr. 109, jf. Ot.prp. nr. 82 (2007-2008) og Innst. O. nr. 13 (2008-2009).

Det vises til punkt 9.

10.2 Merknader til endringen i lov 26. oktober 2007 nr. 97 om endringer i sosialtjenesteloven og enkelte andre lover

Til lov 26. oktober 2007 nr. 97 om endringer i sosialtjenesteloven under punkt VI Ikrafttredelse:

Bestemmelsen endrer ikrafttredelsen for sosialtjenesteloven kapittel 5A for kommuner som ikke har etablert NAV-kontor.

Det vises til punkt 7.

10.3 Merknader til endring i lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)

Til § 11-16 andre ledd

Endringen innebærer at den minste årlige ytelsen heves til to ganger folketrygdens grunnbeløp. Hevingen skal tre i kraft 1. mai 2010.

Det vises til punkt 3.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer mv.).

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i folketrygdloven mv. (oppheving av reglene om inntektsprøving for 69-åringer mv.)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 8-12 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Til et *medlem mellom 67 og 70 år som mottar alderspensjon*, ytes sykepenges i 60 sykepengedager, se § 8-51.

§ 8-33 tredje ledd skal lyde:

Feriepengene utgjør 10,2 prosent av de sykepengene som gir rett til feriepenge. For arbeidstakere som har fylt 59 år i opptjeningsåret, forhøyes proSENTSatsen til 12,5.

§ 8-51 skal lyde:

§ 8-51 Medlem med alderspensjon

Det ytes ikke sykepenge til et medlem som *mottar alderspensjon* etter kapittel 19. Til et medlem mellom 67 og 70 år som *mottar alderspensjon*, ytes det likevel sykepenge etter bestemmelsene i kapitlet her dersom inntektsgrunnlaget overstiger to ganger grunnbeløpet.

Når trygden yter sykepenge, fastsettes sykepengegrunnlaget ut fra den arbeidsinntekten som medlemmet har i tillegg til pensjonen.

Sykepenge fra trygden ytes i opptil 60 *sykepengedager*.

§ 9-6 femte ledd første punktum skal lyde:

Selv om den ene av foreldrene er alene om den daglige omsorgen, kan *stønadsdagene fordeles* mellom foreldrene i forhold til omfanget av avtalt samvær.

§ 15-7 første ledd skal lyde:

Årlig overgangsstønad utgjør *to* ganger grunnbeløpet.

§ 19-4 andre og tredje ledd oppheves.

§ 19-6 andre, tredje og fjerde ledd oppheves.

§ 21-4 c femte ledd skal lyde:

Reglene om bevisfritak i tvisteloven §§ 22-8 og 22-9 gjelder tilsvarende ved anvendelsen av bestemmelsene i § 21-4 og § 21-4 a første ledd.

§ 21-12 nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Fristen for klage og anke er seks uker, også i saker som nevnt i fjerde ledd.

Et vedtak etter folketrygdloven kan ikke bringes inn for de alminnelige domstolene før mulighetene til å klage og anke er nyttet fullt ut.

II

I lov 26. oktober 2007 nr. 97 om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover skal punkt IV nytt tredje punktum lyde:

Uavhengig av annet punktum gjelder kapitlet for alle kommuner fra 1. januar 2010.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

III

I lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenge, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner) avsnitt I skal andre ledd i endringen av folketrygdloven § 11-16 lyde:

Minste årlige ytelse er *to* ganger grunnbeløpet.

IV

Ikrafttredelse

Endringene i folketrygdloven §§ 9-6, 21-4 c og 21-12 trer i kraft straks. Endringene i folketrygdloven § 15-7 og i lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven mv. § 11-16 trer i kraft 1. mai 2010. De øvrige endringene trer i kraft 1. januar 2010.

